

**GEMENSAMT
TJÄNSTEUTLÅTANDE**

1(6)

2006-05-02

Stadsbyggnadskontoret
Strategiska avdelningen
Ulrika Egerö
Tfn 08-508 26 799

Sbn 2006-05-18

Dnr 1997-00087-55

Markkontoret
Miljö och teknik
Helene Nilsson
Mobil 070-472 63 78

Mn 2006-05-23

Dnr 05-682-676

Stadsbyggnadsnämnden
Marknämnden

Inrättande av Årstaskogen-Årsta holmar naturreservat

FÖRSLAG TILL BESLUT

Föreslå kommunfullmäktige att inrätta Årstaskogen – Årsta holmar naturreservat i Stockholms stad, med det syfte, de föreskrifter och den avgränsning som framgår av bilaga 2 till detta tjänsteutlåtande.

Föreslå kommunfullmäktige att fastställa skötselplanen i bilaga 3 som skötselplan för naturreservatet.

Ingela Lindh

Göran Långsved

Bilagor:

1. Remissredogörelse
2. Förslag till beslut om bildande av Årstaskogen - Årsta holmar naturreservat i Stockholms stad.
3. Övergripande skötselplan för Årstaskogen – Årsta holmar naturreservat i Stockholms stad.
4. Uppskattade kostnader Årstaskogen –Årsta holmar naturreservat.

SAMMANFATTNING

Stadsbyggnadsnämnden och marknämnden beslutade i oktober 2005 att ge stadsbyggnadskontoret och markkontoret i uppdrag att skicka ut förslag till naturreservat för Årstaskogen och Årsta holmar på remiss. Remissen pågick 14 november 2005 – 31 januari 2006. 38 remissvar har inkommit.

Vikten av att utveckla och stärka områdets rekreativvärden föreslås förtydligas i formuleringen av syftet för reservatet. Gränsen för naturreservatet föreslås ändras dels så att hela Årstalidens koloniträdgårdsområde tas med i reservatet, dels så att reservatet inte hindrar en utveckling av området kring Gullmarsplan.

Undantagen i föreskrifterna har setts över. Föreskriften om att förändra områdets topografi, m.m., liksom föreskriften om att nyanlägga eller utöka befintliga bryggor och hamnar, föreslås flyttas till föreskrifterna om åtgärder som kan få utföras efter tillstånd, för att t.ex. möjliggöra grävarbeten som i framtiden visar sig vara nödvändiga och en utveckling av områdets rekreativvärden. I övrigt föreslås inga ändringar i föreskrifterna.

Synpunkter med önskemål om utökad belysning ut med gångvägarna inom reservatet t e x utmed strandpromenaden har inkommit under samrådstiden. På grund av detta, samt att bostadsförtätningen inom Årsta förväntas öka besökarantalet och kraven på framkomlighet, har markkontoret ändrat texten i skötselplanen angående belysning så att belysning kan uppföras även utmed strandpromenaden.

Några synpunkter om förslaget på hundrastområde har inkommit under remisstiden. Markkontoret har justerat gränsen på hundrastområdet något. I övrigt har mindre justeringar gjorts i skötselplanen efter synpunkter och önskemål som framkommit under remisstiden.

UTLÅTANDE

Bakgrund

Stadsbyggnadsnämnden och marknämnden beslutade i oktober 2005 att ge stadsbyggnadskontoret och markkontoret i uppdrag att skicka ut förslag till naturreservat för Årstaskogen och Årsta holmar på remiss.

Remissen skickades ut till 11 sakägare samt ett stort antal intresseföreningar och andra remissinstanser den 14 november 2005. Remisstiden var till den 31 januari 2006. Ett samrådsmöte hölls den 8 december 2005 i Årsta där 17 personer deltog. 38 remissvar har inkommit.

Syftet med naturreservatet

Vikten av att utveckla och stärka områdets rekreativvärden föreslås förtydligas i formuleringen av syftet för reservatet. Syftet skulle där-

med vara att säkra och utveckla ett för friluftslivet och den biologiska mångfalden viktigt naturområde, samt att bevara och stärka den skogs-känsla och vattenkontakt som finns där, nästan mitt i staden. Stora områden som dessa är viktiga att skydda och förbättra som rekrea-tions- och friluftsområden, inte minst för folkhälsan. Tillgängligheten gör Årstaskogen unik då många människor kan nå skogen och få tillgång till både skog, stränder och vattenkontakt, nära stora bostads-områden. Skyddet behövs också för dess funktion som spridningsväg för växter och djur.

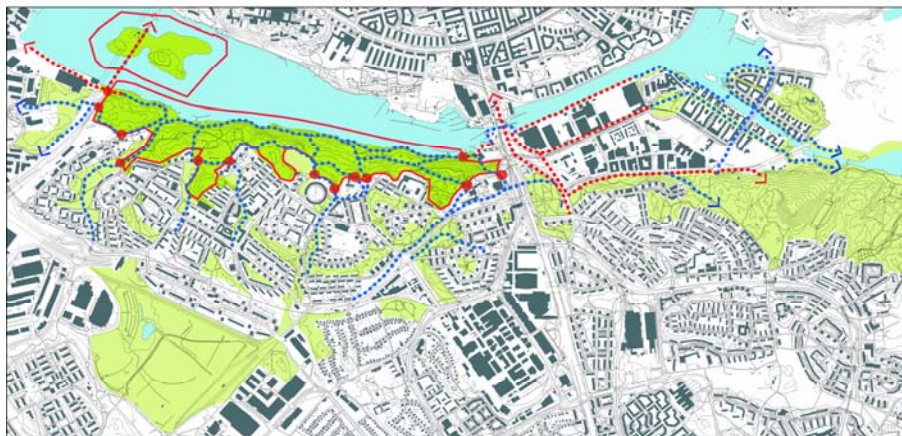
Syftet med ett naturreservat på Årsta holmar är att skydda och utveck-la holmarnas speciella karaktär, både med sitt centrala läge och det rika natur- och kulturlandskapet. Deras geografiska läge vid gränsen mellan Saltsjön och Mälaren, gör att holmarna är en viktig förbindel-selänk mellan grönstråk inne i stenstaden och de stora grönområdena i och utanför staden, som behöver bevaras. Det ska ges möjlighet för det rörliga friluftslivet att ta del av holmarna på ett varsamt sätt. Om Årstaskogen är vardagsnaturen, så är Årsta holmar utflyktsmålet som är lite mer speciellt där man kan upptäcka kvaliteter som fågelliv, rika våtmarker, spår av hävd och odling och utsikten över Årstaviken.

Avgränsning

Gränsen för naturreservatet föreslås ändras vid Årstaliden, så att hela Årstalidens koloniträdgårdsområde tas med i reservatet. Likaså förel-sås att gränsen flyttas något vid Simlångsvägen, för att inte hindra en utveckling av området kring Gullmarsplan. Eventuell ny bebyggelse här bör dock ta hänsyn till områdets funktion som entré till reservatet. I övrigt föreslås inga ändringar av gränsen jämfört med remissför-slaget.

Årstaskogens naturreservat: viktiga entréer samt kopplingar till omgivande parker och naturområden

- Årstaskogens naturreservat
- Viktiga grönytor i Årstaskogens närhet (schematiskt redovisade)
- Befintliga gång-/cykelstråk (huvudnät)
- Planerade/utvecklingsbara gång-/cykelstråk
- Viktiga entréer till Årstaskogens naturreservat

Årstaskogen har ett strategiskt läge nära tätbebyggda stadsdelar med stor befolkning. Skogen ligger dessutom mellan två gröna stråk av stor betydelse: Tyrestakilen med Nackareservatet i öster och promenadstråket Trekanten-Vinterviken-Sätraskogen längs Mälaren i väster. Idag finns flera större barriärer som försvårar kontakterna mellan dessa centrala grönstråk, bland annat Södra Hammarbyhamnen, Gullmarsplan/Skanstullsbron, Årstabron och Liljeholmen.

Då beslutet om remiss togs i stadsbyggnadsnämnden gjordes ett särskilt uttalande av socialdemokraterna, vänsterpartiet och miljöpartiet: "Majoriteten vill se att även områdena under broarna i västra och östra delen av Årstaskogen omfattas av skydd då dessa områden utgör svaga och viktiga förbindelselänkar till angränsande grönområden." Kontoren har därför bett att även få remissinstansernas synpunkter på en sådan avgränsning av naturreservatet. De flesta föreningar samt Enskede-Årsta stadsdelsnämnd, miljö- och hälsoskyddsnämnden och skönhetsrådet är positiva till att låta även områdena under broarna i öster och väster ingå i reservatet. Länsstyrelsen, Maria-Gamla Stans stadsdelsnämnd och fastighets- och saluhallsnämnden har ingen erinran.

Att ta med områdena under broarna i öster och väster skulle komplicera hanteringen av reservatet, och göra det mer svårförståligt. De rekreativa och ekologiska sambanden med Årstadal och Hammarbyskogen är viktiga, men kan utvecklas även om de ligger utanför reservatet.

De flesta föreningarna och skönhetsrådet anser att även Hammarbyskogen och Hammarbybacken bör ingå i reservatet. Enskede-Årsta stadsdelsnämnd och miljö- och hälsoskyddsnämnden anser att dessa områden måste skyddas och därför eventuellt eller på sikt bör ingå i reservatet. Kontoren anser att Hammarbyskogen bör planeras i samband med Hammarby Sjöstads utbyggnad.

Föreskrifter

Undantagen i föreskrifterna har setts över, så att åtgärder som ingår i de generella undantagen inte också anges i någon föreskrift och ett generellt undantag för underhåll av farleden har skrivits in. Föreskriften om att förändra områdets topografi, m.m. föreslås flyttas till föreskrifterna om åtgärder som kan få utföras efter tillstånd, för att t.ex. möjliggöra grävarbeten som i framtiden visar sig vara nödvändiga. Samma gäller för föreskriften om att nyanlägga eller utöka befintliga bryggor och hamnar, eller på annat sätt hårdgöra stränder, med hänsyn till syftet att utveckla områdets rekreationsvärden. I förbudet mot eldning har ett undantag för organiserad scoutverksamhet skrivits in. I övrigt föreslås inga ändringar i föreskrifterna.

I så stor utsträckning som möjligt undviks att inskränka allemansrätten eftersom syftet till stor del är att främja friluftsliv och rekreation. Till vissa delar är dock allemansrätten redan reglerad i Stockholm av trafikföreskrifter och ordningsföreskrifter (som gäller på mark som är detaljplanerad som park eller natur. Det gäller hela Årstaskogen och Årsta holmar). Exempel på ytterligare inskränkningar som görs är förbud mot eldning annat än på iordningställda grillplatser och att hundar ska hållas i koppel, förutom inom hundrastområde som kommer markeras på plats men ej inhägnas. Kopplingstvånget föreslås p.g.a. att många människor, bl.a. i koloniträdgårdsföreningarna, upplever lösa hundar som ett problem. Hela Årstaskogen är idag ett hundrastområde där hund inte behöver hållas kopplad. Det hundrastområdet kommer att behöva hävas genom beslut av stadsdelsnämnden.

den, om föreslaget koppeltvång och ett mindre hundrastområde enligt skötselplanen inrättas. Att cykla, gå och jogga i området kommer inte regleras på annat sätt än med de idag gällande trafikföreskrifterna, och bättre utmärkning och information om vad som gäller (t.ex. markering för var man får cykla).

Skötselplanen

I skötselplanen för Årtaskogen - Årsta holmar anges generella skötsel-anvisningar för områdets naturtyper, för rekreation/friluftsliv samt för kulturvärden såsom fornlämningar. Inom föreslaget reservat har 19 målområden pekats ut där åtgärder prioriteras. Här kan nämnas anläggande av entréer och rastplatser, restaurering av kulturmarker vid Sköntorp och på Årsta holmar samt anvisningar till skötsel av strand- och ädellövsområden.

Synpunkter med önskemål om utökad belysning ut med gångvägarna inom reservatet t e x utmed strandpromenaden har inkommit under samrådstiden. På grund av detta, samt att bostadsförtätningen inom Årsta förväntas öka besöksantalet och kraven på framkomlighet, har markkontoret ändrat texten i skötselplanen angående belysning. Nu anges att man kan utföra belysning även utmed strandpromenaden. Ur naturreservatssynpunkt bör man dock utreda hur behovet ser ut, möjlighet till anpassning till områdets karaktär och värden, samt driftkonsekvenser. Vad gäller markbeläggning har markkontoret påbörjat punktinsatser, så som att fördjupa diken och anlägga brunnar där det behövs för att leda bort vatten som förstör gångvägarna. Markkontoret avser att fortsätta detta arbete och håller fast vid att strandpromenaden inte ska asfalteras i större utsträckning än vad skötselplanen anger. D.v.s. att asfaltering endast bör ske i branta partier, och då med grusliknande beläggning.

Några synpunkter om förslaget på hundrastområde har inkommit under remisstiden. Markkontoret vidhåller att behovet av koppeltvång för hundar finns, men har justerat gränsen på hundrastområdet något så den nu ligger mer i utkanten av Årstaliden.

I övrigt har mindre justeringar gjorts i skötselplanen efter synpunkter och önskemål som framkommit under remisstiden.

Några remissinstanser tar upp frågor kring stigen förbi kv. Skälderviken. Markkontoret vill här förtydliga att stigen ska finnas kvar för allmänhetens nyttjande även i framtiden. I samband med genomförande av bebyggelsen i kv. Skälderviken planeras också upprustning av entrén till skogen.

I skötselplanen anges att målet för Årstabäckens mynningsområde är att anlägga en ny större utflyktsplats med vattenkontakt. Skälet är att behovet av öppna ytor som komplement till dagens grönytor, samt större tillgänglighet till vattenlinjen även för funktionshindrade har ökat p.g.a. förtätning i närområdet Årsta. Markkontoret utreder för närvarande, med medel anvisade från kommunfullmäktige, hur en utflyktsplats skall kunna ordnas bl.a. i samarbete med båtklubbarna.

Målet är att klubbarnas verksamhet ska kunna fortsätta ungefär som tidigare. Den nya rekreationsplatsen planeras med syfte att bli ett positivt tillskott i närmiljön för klubben och allmänheten med god tillgänglighet och möjligheter för sociala kontakter.

Markkontoret avser att komplettera skötselplanen med en detaljerad skötselplan för naturreservatet. I samband med framtagande av den detaljerade skötselplanen bör kontoret låta göra en översyn av de kulturhistoriska värdena t ex knutet till Årsta gård, fornlämningarna samt behov av informationsinsatser. När den detaljerade skötselplanen tas fram bör också skötselmålen förtydligas så att de blir mer uppföljningsbara. Detta arbete bör ske i samarbete med berörda stadsdelsförvaltningar.

Ekonomi

En kostnadsuppskattning finns redovisad i bilaga 4. Med inrättande av naturreservat följer kostnader för inmätning, utmärkning, information och tillsyn. Dessa poster åligger idag markkontoret och uppskattas för Årstaskogen- Årsta Holmar uppgå till cirka 820 000 kronor.

I skötselplanen föreslås utveckling av området som kan komma att innebära investeringar och ytterligare driftåtgärder. Föreslagna investeringar uppskattas till 1 850 000 kronor samt ytterligare ca 5 miljoner kronor för ny utflyktsplats vid Årstabäcken mynning och ca 2 miljoner kronor till belysning.

Kostnadsuppskattning för driften enligt skötselplanen uppgår till 1 350 000 kronor per år för Årstaskogen (varav 850 000 för de prioriterade målområdena) och 100 000 kr per år för Årsta Holmar. Driftkostnaderna åligger SDF Enskede-Årsta respektive Maria Gamla stan. Idag utförs den största delen av driften i befintliga reservat av Fornminnesgruppen som organisatoriskt tillhör Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning. Kostnaderna kan minska om brukaravtal kan upprättas.

Kontorens förslag

Stadsbyggnadskontoret och markkontoret föreslår att stadsbyggnadsnämnden och marknämnden beslutar att föreslå kommunfullmäktige att inrätta naturreservatet och fastställa tillhörande skötselplan.

Slut